

בס"ד, ער"ש פרשת האזינו / שבת תשובה / תשפ"ז

"שלא להבעית"

הוא גם הביט בשעון וכשראה את השעה אמר לנוכחים: "כבר עבר זמן מנחה..."

הנוכחים הביטו זה בזה בפליאה: "מה זה קשור לזמן מנחה"?

עכשיו היה תורו להתפלא: "ולשם מה עיכבתם אותי אם לא להשלים לכם מנין למנחה"?

אחד הנוכחים שראה את מבוכתו הסביר לו: "אנחנו מחכים לעשרה כדי להטיל חרם על פלוני שקוטף אתרוגים מחצר בית הכנסת שלא ברשות ומוכר אותם (ע"פ מו"ק יז. והאם ומתי חרם צריך עשרה, עיין א"ת בערכו ליד הערה 281 ואילך)... -הנה מגיעים עוד כמה אנשים - יש עשרה, תישאר עוד כמה דקות".

הוא לא נשאר, ולמרות שאסור לצאת מבית הכנסת במרוצה, הוא מצא את עצמו נס מהמקום...

כעבור כמה ימים התפרסם אודות קהילה שהטילה חרם על פלוני שהיה נוהג לקטוף אתרוגים מהעץ שבחצר בית כנסת ולמכור אותם שלא ברשות. והלה שכמובן לא היה מרוצה אמר להם "אדרבא" (=שהחרם יחול על אלו שהטילו אותו)!

בית הדין הצדיק את אומר ה"אדרבה" שהחרם שלו חל – כיון שאלו שהחרימו אותו לא היתה להם סיבה הלכתית נכונה להחרים אותו שאמנם הוא חייב לשלם על האתרוגים אבל אינו חייב נידוי (שו"ע יו"ד של"ד יט, ועיי"ש).

"הבורח" מבית הכנסת, נשם לרווחה ואמר לעצמו, שבזכות שלא רצה להבעית את אשתו, ניצל מכך שלא יחול נידוי על עצמו!

גמח"ט לכל בית ישראל!

"תשלים לנו מנין, חסר רק אחד" – כך ביקשו ממנו אנשים שעמדו בפתח בית הכנסת.

הוא השיב להם שלטובתם כדאי שיחפשו מישהו אחר כיון שהוא כבר התפלל, ולא תהיה להם מעלת "תפילה בציבור" עם אדם שכבר התפלל, כיון שמעלת תפילה בציבור היא אם כל העשרה מתפללים, ואם אחד רק משלים למנין, הם אמנם יכולים לומר קדיש ושאר דברים שבקדושה אבל אין להם מעלת מנין (שיטת האג"מ או"ח א כח).

הם ענו שאם זו הסיבה הם נוקטים כשיטת היחיד (חלק ה' ז') שסובר שאף זו תפילה בציבור "תכנס מייד מתחילים ובכלל במקרה שלנו זה בכלל לא חשוב – העיקר שיהיה מנין" (רק בסוף הוא הבין את כוונתם!).

הוא נכנס, וגילה שהוא ה"ששי"... בלבד. הם אמרו "כמה דקות" וכבר חלפה רבע שעה.

הוא החליט שהוא הולך, אשתו מחכה לו והיא תהיה בדאגה וחרדה על כך שהוא לא מגיע.

הם ניסו לעצור בעדו: "אתה יודע מה זו מעלת הציבור..."?

הוא השיב להם, שביום הכיפורים כהן גדול היה מתפלל בקודש הקודשים תפילה קצרה כדי שלא להבעית את ישראל, (משנה יומא ה' א'. והטעם: "שלא יאמרו שמא מת בהיכל" – רמב"ם פ"ד מעבודת יו"כ ה"א) - "ואף אני לא רוצה להבעית את אשתי".

הם לא הבינו (או לא רצו להבין): "כיצד אתה משווה מוות של כהן גדול לאדם פשוט כמותך? כיצד ניתן להשוות דאגה של כל ישראל שהיו במקדש לדאגה של אשה אחת...?"

הוא היה נבוך – מה יעשה? הוא החליט לצאת - לא להבעית את אשתו זה נימוק מספק (עיין חשוקי חמד יומא נב: שכתב "שיתכן" ולא הכריע - ושם במעלת תפילה במקום קדוש).